

Також на рівень відсоткової ставки на міжбанківському ринку має вагомий вплив зміна загальноекономічних ризиків та інфляційних процесів, зростання яких в останній період спричиняє зростання ставок.

Отже, проведене нами дослідження дає змогу зробити висновок, що на вітчизняному міжбанківському ринку ще не набула поширення практика використання цінних орієнтирів. Зазвичай, в період стабільного розвитку економіки встановлені центральним банком індикативні відсоткові ставки міжбанківського кредитного ринку не здійснюють вагомому впливу на кон'юнктуру ринку, а зацікавленість банківських установ до їх розміру зростає переважно в період кризових явищ.

Список літератури:

1. Дейсан І. М. Міжбанківський кредитний ринок України на сучасному етапі [Текст] / І.М. Дейсан // Вісник Університету банківської справи Національного банку України. – 2012. – №3(15). – С.176 – 178.
2. Основні показники діяльності банків України [Електронний ресурс] / Національний банк України. — Режим доступу : <http://www.bank.gov.ua>.
4. Тригуб О.В., Стретович О.М. Особливості ціноутворення на ринку міжбанківського кредитування в Україні [Текст] / О.В. Тригуб, О.М. Стретович // Формування ринкових відносин в Україні– 2013. – №5(144). – С.44 – 50.

Альона ГАРБУТ

Одеський національний університет імені І.І. Мечникова

НАПРЯМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ДІЯЛЬНОСТІ ПАТ КБ «ПРИВАТБАНК» НА РИНКУ ЦІННИХ ПАПЕРІВ УКРАЇНИ

Актуальність даного дослідження обумовлюється тим, що ПАТ КБ «ПриватБанк» є активним учасником на фондовому ринку. Він виконує широкий спектр операцій з цінними паперами. Частка операцій ПриватБанка на ринку цінних паперів є досить великою.

На фондовому ринку, згідно чинного законодавства та отриманими ліцензіями, ПриватБанк виконує наступні операції з цінними паперами: як емітент цінних паперів; як інвестор; як посередник, що виконує операції з цінними паперами в інтересах та за дорученням своїх клієнтів; як депозитар та реєстратор.

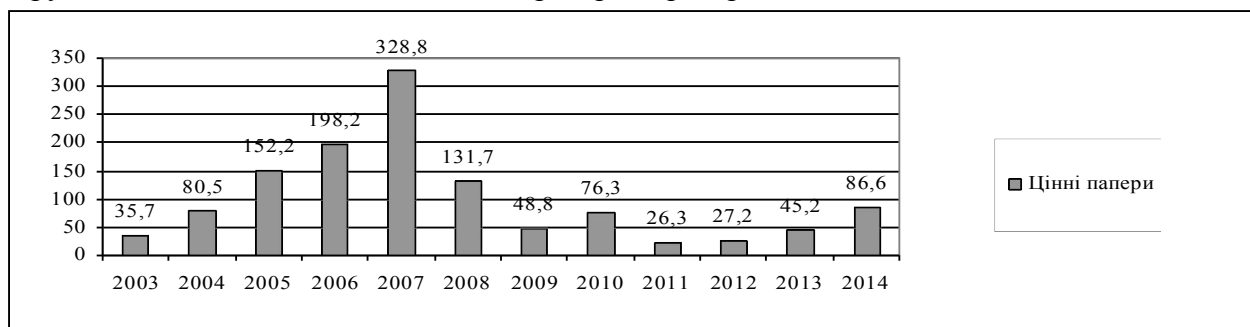

Рис.1. Цінні папери у структурі кредитно - інвестиційного портфелю ПАТ КБ «ПриватБанк» (млн. євро)*

**розраховано на основі даних [1]*

На рис.1. з 2003 року спостерігається стабільне збільшення обсягів цінних паперів у структурі кредитно - інвестиційного портфелю ПриватБанку. У 2007 році даний показник досяг рекордної відмітки у 328,8 млн. євро. Але вже у 2008 році помічаються наслідки кризи, про що свідчить зменшення цінних паперів на 59,9%.

З усіх видів цінних паперів ПриватБанку найбільше поширення мають акції. Основний капітал акціонерного товариства ділиться на частини. Отримані від їх реалізації кошти АТ використовують на свій розвиток. ПриватБанк може викуповувати в акціонерів власні акції з метою їх: наступного перепродажу, розповсюдження серед своїх працівників, анулювання.

При аналізі динаміки обсягу емітованих акцій ПАТ КБ «ПриватБанк» спостерігається рекордний випуск акцій – 320,2 млн. євро. Починаючи з 2010 року ПриватБанк почав викуповувати власні акції у акціонерів. Це проводилося з метою зміни структури акціонерів, або зменшення кількості акцій. Також можна відмітити, що ПриватБанк не отримує емісійного доходу від випуску акцій, за виключенням 2011 року, коли даний показник був 0,9 млн. євро.

Важливим напрямом діяльності ПАТ КБ «ПриватБанк» є випуск боргових цінних паперів. Він є одним із найбільших емітентів облігацій на фондовому ринку. За підсумками 2013 року 62% від загальної кількості випущених боргових цінних паперів належать ПриватБанку та у ТОП - 5 емітентів, які зареєстрували найбільші випуски облігацій ПАТ КБ «ПриватБанк» посів 4 місце, випустивши облігацій на суму 284,9 млн. євро. Склад боргових цінних паперів, емітованих ПриватБанком наступний: векселі; єврооблігації; облігації, випущені на внутрішньому ринку; депозитні сертифікати; облігації.

Аналізуючи частку боргових цінних паперів емітованих ПАТ КБ «ПриватБанк» від загального обсягу на ринку видно, що частка боргових цінних паперів емітованих ПриватБанком з 2005 року поступово збільшувалась, але починаючи з 2008 спостерігається спад, що безпосередньо пов'язано з фінансово-економічною кризою. І вже у 2012 році відбувається відновлення даного показника та його збільшення на 45,1%.

ПриватБанк є одним з лідерів на українському ринку з надання інвестиційних послуг своїм клієнтам. Пріоритетними напрямками інвестування грошових коштів ПриватБанку є цінні папери: підприємств нафтохімічної, гірничодобувної, металургійної та енергетичної галузей промисловості України; підприємств сільськогосподарського комплексу (елеватори, хлібоприймальні пункти, масложиркомбінати та ін); страхових та юридичних компаній, охоронних, кадрових і рекламних агентств, засобів масової інформації, Інтернет-провайдерів, операторів мобільного зв'язку, букмекерських контор та інших підприємств, що дозволяють Банку розширити комплекс послуг, що надаються клієнтам.

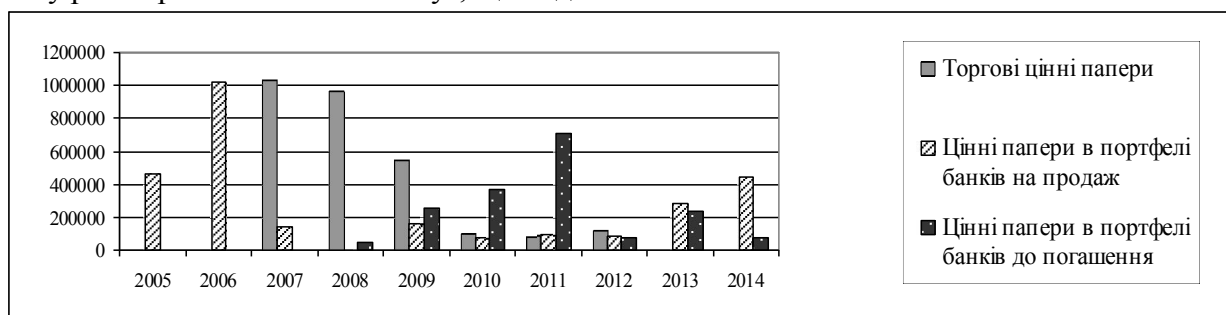

Рис. 2. Структура цінних паперів у портфелях ПАТ КБ «ПриватБанк» (розраховано на основі даних [5])

Аналізуючи рис.2. помічається, що після кризи відбувається переорієнтація на цінні папери до погашення, тому що зросла ризиковість цінних паперів на продаж та торгових цінних паперів.

На ринку цінних паперів ПриватБанк займається посередницькою діяльністю різного роду, за що отримує комісійні винагороди. Банк самостійно встановлює процентні ставки та комісійну винагороду за надані послуги. Аналізуючи динаміку комісійного доходу ПАТ КБ «ПриватБанк» можна спостерігати стабільне зростання комісійного доходу до 2009 року включно. Падіння цього показника в 2010 році на 61,9 % свідчить про загальній спад на українському фондовому ринку, у зв'язку з фінансовою кризою. Можна стверджувати, що динаміка зазначеного показника повторює загально ринкові тенденції.

У діяльності ПАТ КБ «ПриватБанк» спостерігається надмірна концентрація операцій з традиційними цінними паперами, такими як акції та облігації. Тому для вирішення даної проблеми необхідно розглянути нові та перспективні цінні папери. Найбільш

перспективними можна вважати організацію випуску похідних цінних паперів та депозитних сертифікатів.

В Україні слабо розвинений ринок похідних цінних паперів, тому ПриватБанк міг би активізувати свою діяльність, як емітент похідних цінних паперів. Цей напрямок є перспективним, тому що за допомогою деривативів ПриватБанк матиме можливість хеджувати ризики своїх клієнтів. Незважаючи на досить песимістичну позицію деяких експертів фондового ринку стосовно розвитку національного ринку похідних фінансових інструментів, можна стверджувати, що в середньостроковій перспективі деривативи мають в Україні потужні можливості, оскільки їх розвиток приводить до підвищення ефективності та ліквідності фінансового ринку, зростання кількості можливих інвестиційних стратегій на ринку, зниження собівартості фінансових трансакцій.

На ринку цінних паперів найбільша частка обсягу торгів припадає на ощадні (депозитні) сертифікати, що свідчить про зростання їх значення як засобу розрахунків. Так, питома вага операцій з ощадними (депозитними) сертифікатами становила 8,99 % від загального обсягу торгів на ринку цінних паперів. Тому можливим напрямом діяльності ПриватБанку, особливо в умовах нестабільності, могла би стати видача депозитних сертифікатів, як альтернатива традиційним депозитам, що обумовлюється рядом переваг:

- ставка відсотка по депозитному сертифікату є незмінна на протязі всього строку вкладу, що є надзвичайно вигідно для вкладників при проявах нестабільності економіки;
- дохід по сертифікатах обкладається по ставці доходів по цінних паперах, тоді як дохід по депозитах (для юридичних осіб) - по ставці податку на прибуток;
- завдяки вторинному ринку звернення розширюється круг можливих інвесторів;
- він є високоліквідним активом, який можна продати, подарувати, використати як заставу чи засіб платежу, а також передати у спадщину;
- сертифікат можна надати у заставу під кредит як забезпечення.

В Україні основним емітентом депозитних сертифікатів є НБУ, випускаючи їх у без документарній формі. Причому може перебувати в обігу лише серед комерційних банків та фінансово-кредитних установ. Метою випуску таких сертифікатів є:

- введення інструмента, що має замінити облігації внутрішньої державної позики, довіру до яких підірвано;
- використання нового способу регулювання кількості грошей в обігу.

Депозитні сертифікати є достатньо зручним інструментом і для НПФ. Наприклад, у 2013 році частка депозитних сертифікатів у загальних активах НПФ становила 0,003%.

Випуск депозитних сертифікатів є достатньо перспективним напрямом, що обумовлюється постійним ростом їх випуску. Крім того, у ПриватБанка є власний недержавний відкритий пенсійний фонд ПриватФонд, для якого було б доречно використовувати депозитні сертифікати, емітовані ПриватБанком.

Таким чином, виходячи з результатів дослідження, можна дійти наступних висновків:

- ПАТ КБ «ПриватБанк» на фондовому ринку, згідно чинного законодавства та отриманими ліцензіями, виступає як емітент цінних паперів, як інвестор, як посередник, як депозитар та реєстратор.

- ПриватБанк є одним із найбільших емітентів облігацій на вітчизняному фондовому ринку.

- частка боргових цінних паперів, емітованих ПриватБанком є досить великою.

- в структурі цінних паперів ПриватБанку після кризи відбувається переорієнтація на цінні папери до погашення, тому що зросла ризиковість цінних паперів на продаж та торгових цінних паперів.

- у діяльності ПАТ КБ «ПриватБанк» спостерігається надмірна концентрація операцій з традиційними цінними паперами, такими як акції та облігації.

- перспективними напрями в діяльності ПриватБанку могли б стати випуск похідних цінних паперів та депозитних сертифікатів.

Список літератури:

1. Асоціація українських банків [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://aub.org.ua/>
2. Закон України «Про банки і банківську діяльність» // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2001, N 5-6, ст.30
3. Закон України «Про цінні папери та фондовий ринок»// Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2006, N 31, ст.268.
4. Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://nssmc.gov.ua>
5. Національний банк України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua/>
6. Офіційний сайт ПАТ КБ «ПриватБанк» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://privatbank.ua/>

Святослав ГЕРЧАКІВСЬКИЙ

Тернопільський національний економічний університет

РИЗИКОВІСТЬ ЗАСТОСУВАННЯ ДОДАТКОВИХ МИТНИХ ІНСТРУМЕНТІВ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Одним з базових чинників розвитку світогосподарських процесів в умовах сьогодення є перегляд методологічних основ державного управління зовнішньоторговельними відносинами на всіх етапах їх здійснення. Перед державними інституціями української влади та їх виконавчими органами постають завдання з удосконалення в соціально-економічних, політичних та гуманітарних сферах, усунення викривлень і деформацій, що виникли на етапі кризового процесу розвитку економіки.

Окремі аспекти державного управління у сфері зовнішньоекономічних відносин та митного регулювання в умовах глобалізації відображені в роботах таких вчених: В.Андрійчук, В.Афанасьєва, В.Бурцева, Г.Гільмутдінової, О.Гончарової, О.Гребельника, О.Кирєєва, Е.Кочетова, А.Кредісова, Н.Кузнєцова, А.Мерзляк, О.Онищенко, В.Симоненка, Ю.Сурміна, В.Сухарського, С.Хамініч та інших. Актуальним видаються проблемні аспекти застосування додаткових митних інструментів в Україні в сьогоденних умовах.

Наприкінці 2014 року Верховною Радою України було ухвалено два законодавчі акти у сфері митно-тарифних відносин. Це Закон України №1562 «Про заходи щодо стабілізації платіжного балансу України відповідно до статті XII Генеральної угоди про тарифи й торгівлю 1994 року» та Закон України №1563 «Про внесення змін до Митного кодексу України (щодо стабілізації платіжного балансу)». Останній із законів носить технічний характер та безпосередньо вносить у текст Митного кодексу поняття «додаткового імпортного збору» та створює правову базу щодо адміністрування цього платежу ДФС України. Додатковий імпорнтний збір справляється з товарів, що ввозяться на митну територію України у митному режимі імпорту, незалежно від країни походження цих товарів та укладених Україною угод (договорів) про вільну торгівлю за наступними ставками: 10 відсотків для товарів, що класифікуються у 1-24 товарних групах згідно із УКТЗЕД; 5 відсотків для товарів, що класифікуються у 25-97 товарних групах згідно із УКТЗЕД; 10 відсотків для товарів, що підлягають оподаткуванню ввізним митом відповідно до статті 374 Митного кодексу України («Умови ввезення (пересилання) громадянами товарів на митну територію України»).

Відзначимо наступні проблемні аспекти та ризики застосування додаткового імпортного збору в Україні. 1) Недостатня обґрунтованість законопроекту. Посилання уряду на негативну динаміку платіжного балансу є не зовсім виправданою. За офіційними даними Державної служби статистики України, показники платіжного балансу за підсумками січня-листопада 2014 року є позитивними. Профіцит зовнішньоторговельного балансу України за підсумками 2014 року становив 3,884 млрд. дол., тоді як за 2013 рік баланс зовнішньої торгівлі був зведений з дефіцитом в 8,514 млрд. дол. 2) Відсутність обґрунтування ставок збору. Вимоги ст. 27 Бюджетного кодексу України та ст. 91 Регламенту Верховної Ради України передбачають представлення відповідних розрахунків щодо введення та